Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2006

EALAÍN

Stair agus Léirthuiscint na hEalaíne

Gnáthleibhéal

Tá 150 marc ag gabháil leis an bpáipéar seo, i.e. 37.5% de na marcanna iomlána ar Ealaín

Déardaoin, 15 Meitheamh,   Tráthnóna, 2.00 – 4.30

TREORACHA

- Freagair trí cheist mar seo a leanas: ceist amháin as Roinn 1 (An Ealaín in Éirinn), ceist amháin as Roinn II (Ealaín na hEorpa 1000 AD – go dtí an lá Inniu), agus ceist amháin as Roinn III (Léirthuiscint na hEalaíne).

- Tá na ceisteanna uile ar aon mharc. (50).

- Is cóir sceitsí agus léaráidí a úsáid pé áit ar féidir chun do chuid pointí a léiriú.

  Déan tagairt do na ***léaráidí atá ar an mbileog leis an bpáipéar seo*** mar is gá.

ROINN 1 – AN EALAÍN IN ÉIRINN

1. Ainmnigh an suíomh réamh-Chríostaí atá ***léirithe ar an mbileog leis seo*** agus freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.

(a) Cén fheidhm a bhí aige?
(b) Déan cur síos agus plé ar an gcaoi ar tógadh é.
(c) Déan cur síos agus plé ar an maisiúchán atá air.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

2. Tá Aireagal Ghallarais, i gContae Chiarraí, ina shampla d'fhoirgneamh luath-Chríostaí.
Freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.
(a) Cén fheidhm a bhí aige?
(b) Déan cur síos ar an gcaoi ar tógadh é.
(c) Déan cur síos ar fhoirgneamh nó ar fhoirgnimh ar bith eile ón tréimhse chéanna a ndearna tú staidéar orthu.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

3. Tá Cailís Ardach ***léirithe ar an mbileog leis seo***.
Freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.
(a) Cén fheidhm a bhí aici?
(b) Déan cur síos ar na hábhair agus ar na teicníochtaí a úsáideadh chun í a dhéanamh agus í a mhaisiú.
(c) Ainmnigh agus déan cur síos gearr ar phíosa miotalóireachta amháin eile ón tréimhse chéanna.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

4. Déan cur síos agus plé ar fhoirgneamh Seoirseach ar bith de do rogha féin.
Úsáid na ceannteidil seo a leanas:
(a) Ainm an fhoirgnimh agus ainm an ailtire.
(b) Cuntas ar an bhfoirgneamh.
(c) Cur síos ar an maisiúchán atá air.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

5. Tá "Fir na Cinniúna" le Jack B. Yeats (1871–1957) ***léirithe ar an mbileog leis seo***.
Freagair **(a), (b)** agus **(c)**.
(a) Déan cur síos agus plé ar a chomhdhéanamh.
(b) Pléigh úsáid na ndathanna.
(c) Ainmnigh agus déan cur síos ar phictiúr ealaíne eile ina bhfuil fíoracha daonna a ndearna tú staidéar air.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

6. Tá an saothar dealbhóireachta poiblí 'Clann Lir' le hOisín Kelly (1915-1981) ***léirithe ar an mbileog leis seo.***
Freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.
(a) Cad é ábhar an tsaothair seo, dar leat?
(b) Pléigh go mion an dearadh atá air.
(c) Ainmnigh agus déan cur síos ar shaothar dealbhóireachta poiblí amháin eile a ndearna tú staidéar air.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

7. Déan cur síos agus plé ar shaothar duine amháin de na healaíontóirí seo a leanas: **William Orpen, Paul Henry, Mainie Jellett, Seán Keating, Tony O'Malley, Edward Delaney, Eilis O'Connell.**
Úsáid sceitsí agus bain úsáid as na ceannteidil seo a leanas:
- ábhar/téamaí
- comhdhéanamh
- comhábhair agus teicníochtaí

agus
Ainmnigh saothar amháin le do rogha ealaíontóir agus déan cur síos gearr air.

****

Roinn II - Ealaín na hEorpa

8. Roghnaigh séipéal Rómhánúil nó ardeaglais Ghotach a ndearna tú staidéar uirthi agus freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.
(a) Ainmnigh agus déan cur síos ginearálta ar an séipéal/ardeaglais de do rogha.
(b) Tarraing sceitse agus déan cur síos ar ghné ailtireachta amháin ón séipéal/ardeaglais de do rogha.
(c) Tarraing sceitse agus déan cur síos ar phíosa maisiúcháin amháin ón séipéal/ardeaglais de do rogha.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

9. Déan cur síos agus plé ar shaothar **amháin** le Michelangelo (1474-1564) **nó** le Raphael (1483-1520) faoi na ceannteidil seo a leanas:
- ábhar
- comhdhéanamh/dearadh
- meán a úsáideadh
- stíl

agus
Tabhair cuntas gearr ginearálta ar shaothar Michelangelo **nó** Raphael.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

10. Pictiúr ealaíne an-drámata é 'Gabháil Chríost' le Caravaggio ***atá léirithe ar an mbileog leis seo.***
Pléigh an ráiteas sin faoi na ceannteidil seo a leanas:
- ábhar
- solas/dorchadas
- comhdhéanamh
- gothaí coirp

Ainmnigh agus déan cur síos gearr ar phictiúr ealaíne eile le Caravaggio **nó** ar aon phictiúr reiligiúnach eile a ndearna tú staidéar air.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

11. Scríobh a oiread agus is féidir leat ar **cheann amháin** de na saothair ealaíne seo a leanas:
'Críost á chur ina luí' le Giotto (1266-1337)
'Breith Véineas' le Botticelli (1444-1510)
'An *Mona Lisa*' le Leonardo da Vinci (1452-1519)
'An Vaigín Féir' le John Constable (1776-1837)
'Beirt Rinceoirí Ballet i Seomra Feistis' le hEdgar Degas (1834-1917)
'Oíche Réaltógach' le Vincent Van Gogh (1853-1890)
Déan cur síos ar an saothar atá roghnaithe agat faoi na ceannteidil seo a leanas:
(a) Ábhar, comhdhéanamh agus dathanna.
(b) Luaigh cén fáth ar roghnaigh tú an saothar áirithe sin agus cén fáth ar suim leat é.
(c) Eolas ginearálta ar an ealaíontóir.
Léirigh do fhreagra le sceitsí.

12. Tá 'Imprisean - Éirí na Gréine' le Claude Monet (1840-1926) ***léirithe ar an mbileog leis seo***.
Freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.

(a) Déan cur síos agus plé ar an bpictiúr ealaíne seo faoi na ceannteidil seo a leanas:
- comhdhéanamh
- dath/solas
- teicníocht

(b) Tabhair cuntas gearr ar shaothar Monet.

(c) Ainmnigh agus déan cur síos gearr ar phictiúr ealaíne amháin eile le Monet.

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

13. Pléigh saothar Henri Matisse (1869-1954) **nó** Pablo Picasso (1881-1973) **nó** Salvador Dali (1904-1989) faoi na ceannteidil seo a leanas:

(a) Ábhar agus na meáin a úsáideadh

(b) Comhdhéanamh agus úsáid dathanna

(c) Ainmnigh agus déan cur síos agus plé ar shaothar sonrach amháin leis an ealaíontóir atá roghnaithe agat.

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

****

Roinn III – Léirthuiscint na hEalaíne

14. Tabhair breac-chuntas ar do chuid smaointe maidir le leagan amach agus maisiú achar talún atá le húsáid do **cheann amháin** de na cuspóirí seo a leanas:
- spás i gcomhair grúpa réamhscolaíochta/grúpa spraoi
- spás maireachtála teaghlaigh
- do sheomra ranga

Bain feidhm as na ceannteidil seo a leanas chun cuidiú leat le do fhreagra:

(a) feidhm

(b) troscán agus feistis

(c) urlár

(d) soilsiú

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

15. Tá iarrtha ort píosa dealbhóireachta a dhearadh do spás poiblí ar eastát tionsclaíochta **nó** do spás atá os cionn sráidbhaile iascaigh.
Tabhair breac-chuntas ar do smaointe maidir leis an dearadh faoi na ceannteidil seo a leanas:
- an téama agus an chaoi a mbaineann sé le suíomh na dealbhóireachta
- dearadh, méid agus cruth na dealbhóireachta
- na hábhair atá le húsáid

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

16. Tabhair breac-chuntas ar na céimeanna a leanfá agus saothar ceardaíochta de do rogha féin á dhearadh agus á dhéanamh agat,

agus

déan cur síos ar na cáilíochtaí a bheadh á lorg agat agus ceann díobh seo á cheannach agat:

- foireann mugaí
- brat balla baitíc
- earra bagáiste taistil

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

17. Pléigh scannán ar bith a chonaic tú le déanaí. Déan cur síos ar an gcaoi ar chuir na teicníochtaí scannánaíochta leis an taitneamh a bhain tú as an scannán.

Úsáid na ceannteidil seo a leanas chun cuidiú leat i do fhreagra:

(a) láthair agus seiteanna scannáin
(b) soilsiú
(c) feisteas agus smideadh
(d) maisíochtaí speisialta
(e) obair cheamara.

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

18. Ainmnigh gailearaí ealaíne nó músaem ar thug tú cuairt air agus freagair **(a)** agus **(b)**.

(a) Déan cur síos ar leagan amach an ghailearaí/mhúsaeim agus ar an gcaoi a raibh na hearraí ar taispeáint ann.
(b) Déan cur síos agus plé ar earra amháin a bhí ar taispeáint ann agus ar chuir tú spéis ann.

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

19. Tá dhá shampla de sceanra léirithe ***ar an mbileog leis seo***.

Freagair **(a)**, **(b)** agus **(c)**.

(a) Cuir dearadh an dá cheann i gcomparáid lena chéile.
(b) Cad iad na tréithe ba chóir a bheith ag foireann sceanra?
(c) Mol dearadh ar fhoireann sceanra atá le húsáid ag naíonán nó chun campála lasmuigh.

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

20. Úsáideann siopaí málaí iompair mar mheán fógraíochta go minic.

Cad iad na gnéithe is cóir a chur san áireamh agus mála iompair á dhearadh do cheann amháin díobh seo a leanas:

- siopa spóirt agus fóillíochta
- siopa ceoil agus DVD
- siopa torthaí agus glasraí

Léirigh do fhreagra le sceitsí.

****

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán